

V Bruseli 7. 9. 2017
C(2017) 5990 final

STANOVISKO KOMISIE

z 7. 9. 2017

podľa nariadenia (EÚ) č. 994/2010 k preventívnemu akčnému plánu a núdzovému plánu, ktoré predložil zodpovedný orgán Slovenskej republiky Európskej komisii

(Iba slovenské znenie je autentické)

STANOVISKO KOMISIE

z 7. 9. 2017

podľa nariadenia (EÚ) č. 994/2010 k preventívnemu akčnému plánu a núdzovému plánu, ktoré predložil zodpovedný orgán Slovenskej republiky Európskej komisii

(Iba slovenské znenie je autentické)

1. POSTUP

V článku 4 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 994/2010 (ďalej len „nariadenie“) sa vyžaduje, aby zodpovedný orgán každého členského štátu vypracoval preventívny akčný plán (ďalej len „PAP“) a núdzový plán (ďalej len „NP“, spolu ďalej len „plány“). V súlade s článkom 5 ods. 4 a článkom 10 ods. 2 nariadenia sa plány musia aktualizovať každé dva roky, pokiaľ si okolnosti nevyžadujú častejšie aktualizácie. Plánované konzultácie medzi zodpovednými orgánmi podľa článku 4 ods. 2 sa musia uskutočniť pred prijatím aktualizovaných plánov.

Plány (ako aj ich aktualizácie) musia byť založené na vnútroštátnych posúdeniach rizík, ktoré musí každý zodpovedný orgán podľa článku 9 nariadenia pred prijatím plánov prijať a oznámiť Komisii. Posúdenie rizík by malo obsahovať úplné posúdenie rizík ovplyvňujúcich bezpečnosť dodávky plynu v členskom štáte na základe spoločných prvkov, medzi ktoré okrem iného patrí uplatnenie rôznych scenárov výnimočne vysokého dopytu po plyne a prerušenie dodávky. Posúdenie rizík sa musí aktualizovať prvýkrát najneskôr 18 mesiacov po prijatí plánov.

Zodpovedný orgán Slovenskej republiky, Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, oznámil svoje aktualizované posúdenie rizík podľa článku 9 nariadenia Komisii 28. apríla 2017.

Zodpovedný orgán Slovenskej republiky 28. apríla 2017 oznámil Komisii svoj aktualizovaný preventívny akčný plán a aktualizovaný núdzový plán. Zodpovedný orgán Slovenskej republiky konzultoval svoje aktualizované plány so všetkými susednými členskými štátmi.

Komisia sa domnieva, že je vhodné oznamovať akékoľvek pripomienky k aktualizovaným plánom rovnakým postupom a uplatňovaním rovnakých hodnotiacich kritérií, ako je uvedené v článku 4 ods. 6 nariadenia vzhľadom na pôvodné plány.

Preto po posúdení plánov v aktualizovanom znení a vzhľadom na kritériá uvedené v článku 4 ods. 6 písm. b) bode i) až iii) nariadenia a po oboznámení Koordinačnej skupiny pre plyn v dňoch 22. marca 2017 a 28. júna 2017 s hlavnými zisteniami, má Komisia k plánom tieto pripomienky.

2. POSÚDENIE PLÁNOV ZO STRANY KOMISIE

Plány, ktoré predložil zodpovedný orgán Slovenskej republiky, sú v niektorých aspektoch podrobné a poskytujú riešenia v prípade vážnej krízy. Komisia sa však domnieva, že niektoré prvky plánov nie sú v súlade s požiadavkami nariadenia.

2.1. Preventívny akčný plán (PAP)

Informácie týkajúce sa štandardu infraštruktúry

Podľa článku 5 ods. 1 písm. b) nariadenia sa v PAP Slovenskej republiky uvádzajú údaje na výpočet štandardu N-1 a na výpočet najväčšej infraštruktúry. V oddiele 3.3 PAP sa uvádza, že hodnota D_{max} vychádzajúca z historických údajov predstavuje 46,9 mil. m^3 . Vo vzorci N-1 je však v prípade hodnoty D_{max} použitý odlišný číselný údaj. Konkrétne sa pre celkový denný dopyt po plyne za výnimočných okolností použil číselný údaj, ktorý predstavuje 44,4 mil. m^3 (v tabuľke 7 aj vo výpočte). Tieto odlišujúce sa číselné údaje boli použité aj v predchádzajúcom PAP, ktorý Slovenská republika predložila.

Okrem toho súčasťou preventívneho akčného plánu z roku 2015 boli dva výpočty N-1, pričom jeden zohľadňoval nové prepojenie s Maďarskom v hraničnom bode Veľké Zlievce a druhý nie. V súčasnom PAP sa vo výpočte N-1 výslovne neuvádza, či sa toto konkrétne prepojenie zohľadnilo.

Komisia preto vyzýva zodpovedný orgán Slovenskej republiky, aby zrevidoval výpočty štandardu N-1 na základe aktualizovaných hodnôt a aby objasnil prvky infraštruktúry, ktoré sa vo výpočte zohľadnili.

Vymedzenie pojmu chránení odberatelia a štandard dodávky

Článok 2 ods. 1 nariadenia obsahuje vymedzenie pojmu chránení odberatelia, ktorý sa v zásade vzťahuje na všetkých zákazníkov patriacich do kategórie domácností a umožňuje členským štátom, aby zahŕňal aj „malé a stredné podniky[...] a základné sociálne služby [...] pokiaľ všetci títo ostatní odberatelia nepredstavujú viac ako 20 % konečného použitia plynu“. Okrem toho v článku 8 ods. 1 nariadenia sa stanovuje, aby dodávky plynu pre chránených odberateľov boli zabezpečené na určité minimálne obdobie v prípade scenárov výnimočne vysokej spotreby plynu alebo prerušenia dodávok¹, tzv. štandard dodávky. Podľa článku 5 ods. 1 písm. b) nariadenia PAP predložené členskými štátmi musia obsahovať „opatrenia, objemy, kapacity a časový rozvrh potrebný na splnenie štandardov [...] dodávky“.

Ako sa uvádza v PAP, ktorý predložil zodpovedný orgán Slovenskej republiky, podľa slovenského zákona o energetike (zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzenie pojmu „chránení odberatelia“ okrem odberateľov plynu v domácnosti zahŕňa širokú škálu zákazníkov². PAP Slovenskej republiky však neobsahuje konkrétne číselné údaje o spotrebe chránených odberateľov a o požadovaných objemoch na splnenie štandardu dodávky. Preto nie je možné posúdiť, či je v plnom súlade s požiadavkami článku 2 ods. 1 nariadenia alebo či vymedzenie pojmu „chránení odberatelia“ predstavuje správny základ na výpočet štandardu dodávky.

V dôsledku toho (a ako bolo uvedené aj v predchádzajúcom stanovisku Komisie) sa Komisia domnieva, že v PAP Slovenskej republiky by sa malo spresniť, či chránení odberatelia v súlade so slovenskými právnymi predpismi predstavujú viac ako 20 % konečného použitia plynu alebo nie, a uviesť podrobnejšie podmienky splnenia štandardu dodávky. Komisia pripomína Slovenskej republike, že každý zvýšený štandard dodávky by mal spĺňať

¹ Pozri článok 8 ods. 1 (pokiaľ ide o „štandard dodávky“ a konkrétne scenáre) a článok 2 ods. 1 nariadenia (pokiaľ ide o vymedzenie pojmu „chránení odberatelia“).

² Odberatelia plynu v domácnosti, malé podniky (vymedzené v slovenskom zákone o energetike ako koncoví odberatelia plynu s celkovou maximálnou ročnou spotrebou plynu 100 000 kWh), odberatelia plynu, ktorí vyrábajú teplo a teplú úžitkovú vodu určené pre domácnosti alebo pre osoby, ktoré nie sú schopné pri výrobe tepla prejsť na iné palivo, prevádzkovatelia zdravotníckych zariadení, zariadenia sociálnych služieb, zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, školy a odberatelia plynu okrem tých, ktorí sú zahrnutí v predchádzajúcich kategóriách a za podmienok stanovených nariadením a všeobecne záväzným právnym predpisom.

podmienky stanovené v článku 8 ods. 2 nariadenia a musí byť opísané v PAP v súlade s článkom 5 ods. 1 nariadenia.

Informácie o záväzkoch týkajúcich sa služby vo verejnom záujme

V článku 5 ods. 1 písm. g) nariadenia sa vyžaduje, aby plán obsahoval „*informácie o všetkých záväzkoch týkajúcich sa služby vo verejnom záujme, ktoré súvisia s bezpečnosťou dodávky plynu*“. Ako však už uviedla aj Komisia vo svojom predchádzajúcom stanovisku, súčasný plán Slovenskej republiky sa touto otázkou nezaobrá.

Komisia sa preto domnieva, že v PAP Slovenskej republiky by sa malo jasne uviesť, že takéto záväzky týkajúce sa služby vo verejnom záujme súvisiace s bezpečnosťou dodávky neexistujú, alebo v prípade, že existujú, by sa o nich mali poskytnúť dostatočné informácie.

2.2. Núdzový plán (NP)

Postupy a opatrenia pre každú úroveň krízovej situácie

Podľa článku 10 ods. 1 písm. f) nariadenia sa v NP „*stanovujú podrobné postupy a opatrenia pre každú úroveň krízovej situácie vrátane zodpovedajúcich režimov výmeny informácií*“. Okrem toho podľa článku 10 ods. 1 písm. h) nariadenia sa v NP stanovuje, „*akým spôsobom môžu trhové opatrenia prispieť k zvládnutiu situácie na úrovni pohotovosti a k zmierneniu situácie na úrovni stavu núdze*“. Navyše sa podľa článku 10 ods. 1 písm. i) nariadenia v NP stanovuje, akým spôsobom môžu prispieť netrhové opatrenia na úrovni stavu núdze, a posudzuje, do akej miery je nevyhnutné prijatie netrhových opatrení, aby sa krízová situácia dala zvládnuť, posudzujú sa ich dôsledky a stanovujú sa postupy ich realizácie. Podľa článku 10 ods. 1 písm. d) nariadenia NP „*zaručuje, aby sa plynárenským podnikom a priemyselným odberateľom plynu poskytol dostatok príležitostí reagovať na každej z úrovní krízovej situácie*“.

V NP, ktorý predložil zodpovedný orgán Slovenskej republiky, sa uvádzajú tri úrovne krízovej situácie, NP ich však bližšie neurčuje a neposkytuje ani opis aktérov, úloh, povinností a opatrení pre každú úroveň krízovej situácie. Okrem toho sa v NP nedefinuje, aké postupy a opatrenia by sa v prípade každej úrovne krízovej situácie mali dodržiavať. Uvedené sú výlučne netrhové opatrenia bez opisu postupu. V núdzovom pláne Slovenskej republiky sa neurčuje ani neposudzuje prínos trhových a netrhových opatrení k zvládaniu príslušných situácií. Treba tiež poznamenať, že neexistuje žiadne odôvodnenie alebo grafické znázornenie informačného toku alebo prepojení medzi rôznymi aktérmi na trhu. V dôsledku toho Komisia nedokáže posúdiť či sa plynárenským podnikom a priemyselným odberateľom plynu poskytuje dostatok príležitostí reagovať na každej z úrovní krízovej situácie.

Komisia preto zastáva názor, že NP Slovenskej republiky by sa mal upraviť tak, aby sa v ňom jasne definovali postupy a opatrenia, ktoré sa majú uplatňovať na každej z úrovní krízovej situácie, a spôsob, ako trhové a netrhové opatrenia prispievajú k zvládnutiu rôznych úrovní krízovej situácie, s odkazom na príslušné znázornenie výmeny informácií pre každú úroveň krízovej situácie, ako sa vyžaduje v nariadení.

Spolupráca s ostatnými členskými štátmi

Podľa článku 10 ods. 1 písm. j) nariadenia núdzový plán „*opisuje mechanizmy používané na spoluprácu s ďalšími členskými štátmi v rámci jednotlivých úrovní krízovej situácie*“. Hoci sa v predložennom NP Slovenskej republiky uvádza spolupráca s prevádzkovateľmi plynárenskej

infraštruktúry z iných členských štátov, nekonkretizujú sa v ňom osobitné mechanizmy spolupráce podľa jednotlivých úrovní krízovej situácie.

Komisia preto zastáva názor, že NP Slovenskej republiky by sa mal upraviť tak, aby zahŕňal opis mechanizmu používaného v rámci spolupráce s ďalšími členskými štátmi podľa jednotlivých úrovní krízovej situácie.

Obmedzenia cezhraničného toku plynu

Článkom 10 ods. 7 nariadenia sa stanovuje povinnosť členských štátov, a najmä zodpovedných orgánov zabezpečiť, aby: „a) neboli zavedené žiadne opatrenia, ktoré kedykoľvek neprímerane obmedzujú tok plynu v rámci vnútorného trhu; b) neboli zavedené žiadne opatrenia, ktoré by mohli vážne ohroziť situáciu v oblasti dodávky plynu v inom členskom štáte, a c) bol zachovaný cezhraničný prístup k infraštruktúre v súlade s nariadením (ES) č. 715/2009, pokiaľ je to technicky a bezpečnostne možné v súlade s núdzovým plánom“.

V slovenskom núdzovom pláne sa uvádza, že zodpovedný orgán „rozhodne o prerušení ťažby plynu zo zásobníka pre dotknutých účastníkov trhu s plynom, ktorí uskladňujú plyn pre odberateľov mimo vymedzeného územia, po zvážení prijatia dostupných opatrení zameraných na zaistenie technickej bezpečnosti siete na vymedzenom území vrátane možnosti cezhraničnej spolupráce, v súlade s nariadením.“

Vzhľadom na početnosť prepojení medzi Slovenskou republikou a jej susedmi a vzájomnú previazanosť vyplývajúcu z tejto úzkej integrácie, je dôležité, aby sa v jej plánoch dôsledne analyzovali možné vplyvy vnútroštátnych núdzových opatrení a plne zohľadnili riziká súvisiace s bezpečnosťou dodávky v ostatných členských štátoch. Účinná koordinácia núdzových opatrení môže zmierniť negatívne dôsledky vážneho prerušenia dodávky, a predísť zbytočnej ujme spôsobenej jednotlivým členským štátom. Komisia zdôrazňuje, že možnosť, aby zodpovedný orgán prerušil ťažbu plynu zo zásobníka spotrebiteľom mimo územia Slovenskej republiky, ako sa uvádza v predložennom NP, môže mať vplyv na susedné krajiny, čo môže predstavovať nedodržanie ustanovení uvedených v článku 10 ods. 7 písm. a) a c) tohto nariadenia. Pokiaľ ide o článok 10 ods. 7 písm. b), vzhľadom na poskytnuté informácie Komisia nedokáže vyvodiť žiadne závery týkajúce sa toho, či by takéto opatrenia mohli ohroziť bezpečnosť dodávok v inom členskom štáte.

Komisia zastáva názor, že NP Slovenskej republiky by sa mal zmeniť, aby podrobnejšie vysvetľoval dané opatrenie a aby sa v ňom uvádzal aspoň jeho rozsah, podmienky, za ktorých by sa uplatňovalo, jeho vplyv na susedné krajiny a odôvodnenie súladu takéhoto opatrenia s podmienkami stanovenými v článku 10 ods. 7 nariadenia.

2.3. Ďalšie pripomienky

Komisia by ďalej chcela upozorniť zodpovedný orgán Slovenskej republiky na niektoré ďalšie prvky predložených plánov, ktoré nevyvolávajú právne obavy z hľadiska ich zlučiteľnosti s prvkami uvedenými v článku 4 ods. 6 písm. b) bode i) až iii), ale ktoré môžu zodpovednému orgánu poskytnúť užitočné usmernenia v prípade budúcich zmien plánov.

- PAP, ktorý poskytol zodpovedný orgán Slovenskej republiky, obsahuje rozsiahly súhrn posúdenia rizík, neobsahuje ale oddiel venovaný náležitej identifikácii rizík ani akýkoľvek odkaz na scenáre rizík alebo identifikáciu scenárov. PAP by mal zahŕňať komplexnejší súhrn aktualizovaného posúdenia rizík vypracovaného Slovenskou republikou, vzťahujúci sa najmä na identifikáciu rizík a scenárov rizík. Okrem toho by sa v tomto pláne malo stanoviť jasné prepojenie medzi opatreniami v ňom

obsiahnutými a konkrétnymi rizikami, ktoré majú odstrániť alebo zmierniť. Takéto zlepšenia zvýšia zrozumiteľnosť plánov a prispievajú k vyššej transparentnosti, najmä pokiaľ ide o účinnosť plánov.

- Ak by obsahoval odkazy na hospodársky vplyv, účinnosť a efektívnosť opatrení, alebo ich vplyv na fungovanie vnútorného trhu s energiou a vplyv na životné prostredie a odberateľov plynu, mohol by PAP ďalej prispievať k transparentnosti politiky bezpečnosti dodávky plynu.
- Ďalej by sa PAP mohol vylepšiť tým, že by sa doň začlenilo vysvetlenie, ako sa zohľadňuje celouiný desaťročný plán rozvoja siete, najmä pokiaľ ide o opatrenia na dodržanie štandardu infraštruktúry.
- Nie sú vymedzené žiadne opatrenia ani kroky na zmiernenie potenciálneho vplyvu súvisiaceho s výrobou elektrickej energie (pozri článok 10 ods. 1 písm. e) nariadenia) a v plánoch nie je ani žiadny údaj, prečo by nebolo vhodné identifikovať takéto opatrenia a kroky.
- S cieľom zlepšiť transparentnosť a zrozumiteľnosť by sa v aktualizovaných plánoch mohlo uviesť, ktoré z ich prvkov sú v aktualizovaných verziách v porovnaní s predchádzajúcimi verziami nové alebo boli pozmenené, najmä z toho dôvodu, že aktualizované plány sú vo veľkej miere totožné s predchádzajúcimi verziami.

3. ZÁVER

Na základe uvedeného posúdenia a vzhľadom na článok 4 ods. 6 písm. b) bod ii) nariadenia dospela Komisia k záveru, že niektoré prvky aktualizovaných plánov nespĺňajú určité ustanovenia tohto nariadenia.

Komisia žiada zodpovedný orgán Slovenskej republiky, aby upravil plány a náležite zohľadnil obavy, ktoré Komisia vyjadrila v tomto stanovisku.

Posúdením Komisie vyjadreným v tomto stanovisku nie je dotknuté žiadne stanovisko, ktoré môže Komisia zaujať voči Slovenskej republike, pokiaľ ide o súlad vnútroštátnych opatrení s právnymi predpismi EÚ vrátane konaní o nespĺnení povinnosti.

Komisia toto stanovisko uverejní. Komisia nepovažuje informácie uvedené v tomto stanovisku za dôverné, najmä preto, lebo sa týka dokumentov, ktoré sú verejne dostupné. Komisia vyzýva zodpovedný orgán Slovenskej republiky, aby ju informoval do piatich pracovných dní od doručenia stanoviska, či sa domnieva, že obsahuje citlivé obchodné informácie, ktorých dôvernosť sa má zachovať.

V Bruseli 7. 9. 2017

Za Komisiu

Miguel ARIAS CAÑETE
člen Komisie

OVERENÁ KÓPIA ORIGINALU
Za generálneho tajomníka

Jordi AYET PUIGARNAU
Riaditeľ kancelárie
EURÓPSKA KOMISIA